

Giesmę trečioji.

(Pabaiga).

Kunas silpsta ir kraujas apsistoj tekėti,
Nualpst' dvasia, negali pagalbos turėti
Nežinau, terp tikinčių ar kas tokį rastu,
Kurs ant vienos atminties peklos n'iszsigastu.
Szauks kalti: kas mųs grabų antvožus at'darē,
Kas isz miego amžino kapų mus iszvarē?
Kas isztraukē isz duobių, kur ramiai gulėjom,
Dusią Dievui at'davę, ant amžių trunėjom?
O, smerti, kodėl žemėj man neleidai puti,
Kodėl ant amžių dienų nedavei pražuti?
Ar dėl to leistas buvau tą svieta lankyti,
Kad po smert duszia ir kuns but amžin' kankyti,
Kad liepsnomis aprauktam reiktu visad žuti,
Ir pekliszkam pragare per amž-amžius buti?
Akys svylanczios daugiaus nieko nepažysta,
Kaip tik liepsnas pragaro, kurios aplink tvysta.

* * *

Visos duszios dovanos ir jos valdzios tvirtos,
Per kurias žmogus yra prie laimės paskirtas:
Iszmintis ir atmintis, kuno pajautimai,
Duoda pažint, kaip baisus mano paskendimai.
Ar dėl to turiu but gyv's, idant vien kentėti?
Ar jau vilties menkiausios negaliu turėti?
Kiba Dievas amžinas nevaldo sziuom svieta,
Jeigu žmogui atleisti niekad nenorētu?
Niekad, niekad! — jau meilės szaltinis užako;
Niekad nebus atleista, — sąžynē atsako.

* * *

*

Kad gyvendams ant žemės, numiręs nebutum,
Neturėdams kaltybės, amžinai nežutum
Ak, kamgi asz prie skaitliaus žmonių prigulėjau,
Kodėl upe nebuvaui,* dauboms netekėjau?
Kodėl nebuvaui medžiu, ar akmeniu kietu,
O tik tavo, Vieszpatie, paveikslu sudėtu?
Dieve mielas, Tu visiems jug geidi vien labo,
Kam Tau manę reikėjo prikelti isz grabo?
Ar dėlto vien, kad paskui ant amžių žudyti,
Ir nuolat, be atvangos liepsnose laikyti?
Ar palikau isz molio dėl to nulipytas,
Idant kanczias kentėti neiszpasakytas?
O, laimingi gyvuoliai, kad negal datirti,
Kas tai degti ugnyse, o niekad nemirti.
Giama dvėst', dvasia jų gal numarinta buti,
Vienam žmogui tik reikės be pabaigos žuti.

*

*

*

Dieve, kurs nepažinai, kas tai yr kentėti.
Kuris danguj moki vien saldybes turėti,
O kurias su iszrinktais ir visad turėsi,
Ar ilgai ant prapulties manosios veizdėsi,
Ir klausysi be meilės, kaip asz pražudytas
Ugnies versmėj bestaugsiu, sopuliais kankytas?
Tėvu ēsi, tu manę ir laikai už sunų,
Bet koku budu dabar Tėvo vaikas žunu?
Ar ant to Tavo garbė, kad manę skandytum,
Ir kad žudant, kankinant, o neužkankytum?
Jeigu nori galybę Savo iszbandyti,
Su perkunais pasaulę gali suardyti,
Gali paverst per ugnį vis in plėnis smulkias,
Bet su visa stiprybe nespaušk menkos dulkės;
Užmirszk apie manę, lai panaikintas busiu,
Lai ant amžinių dienų numirdams pražusiu!
Bet veltu, neliks nė vien's žmogus pragaiszytas,
Nė viens vilties nebegaus pekloj paskandytas.
Prakeikti, pagal tikrai užtrauktą teisybę,
Liks ant visad patremtais per Dievo rustybę.
Tuomi tarpu szventiejie, po sudo garbingo,
Žengia in gyvenimą dėl savęs laimingą.

Regi Dievo veidą jau szviesybēms aplietą,
Dangų žedrą, kitą kart piktų dvasių vietą,
Po kurių iszmetimo, iszrinkti instoja,
Ir kartu su aniuolais garbin Atpirktoją.

* * *

Kas didesnę kaipo asz turēs savij' drąsą,
Tegul raszo, tebaigia szio veikalo tąsą.....
Mano silpsta stiprybē, liežuvis nebyla,
Dvasia lig tol auganti, jau augszcziaus nekyla.....
Man da vienas dalykas svarbus pasiliko:
Apraszyt, kas su žeme toliaus atsitiko,
Parodyt, kaip atsibus pasaulēs degimas,
Kad in pelenus pavirs visas sutvērimas.
Paskutinē jau amžiams valanda atējo,
Prijausdama pabaigą zemē sudrebėjo.
Žaibai visur im' blizgēt ir perkunai griauja,
Ant ženkle, jog prigimtis gyvuoti paliauja.
Oras užaudams naujas pragaisztis padaro,
Daigtus deganczius kruvon isz visur suvaro,
Debesys savij ugnies jau nesutalpina,
Krinta žemēn ir viską maiszatij tarpina.
Jau deg' zemē, pasikial' dumai in augsztybę,
Svietas puola terp anų in aklą tamsybę,
Vėjai baisus sukilę pradeda lakstyti
Ir žarijas po dumų tirsztumą žarstyti,
Kurios kaip liepsnų diržai tamsumoj iszrodo.
Dangus kaitrą ugninę isz savęs iszduoda.
O keturi aniuolai, nog keturių szonų,
Smarkiu putimu pakial' vėją nemalonų.
Anas kildamas toli ugnį nulakina,
Visos žemēs paszalius toj ugnis skandina,
Ant pasvieczijų placziausių, toliausių užvirtus,
Uolas degin' kalnuotas, griauja murus tvirtus,
Czionai daubos atsiver', ten pilys sugriuvo,
Tenais kalnai sutirpę upėmis pasriuvo.

* * *

Tokių trenksmų iszgirsti jūs ausys negavo.
Nog to zemē lyg viduj graudžiai sudėjavo

Ir su smarkia galybe didžius kalnus ardo:
kauko, Alpu, Szatrijos, ar kitokio vardo;
Jų didybės paremtos ant papėdžio tvirto,
Rodės iszbus amžius, dar, -- sugriuvo, iszvirto.

*

*

*

Parodykit, kur dingo žemiszkos ponystės,
Kur yr garsių vieszpaczių didžios karalystės?
Kame Rymas, kurs savę Djdžiuoju vadino,
Kurs senovėj ir paskiaus žmones prikankino?
Kur Amerika, kitiems ką turtus dalijo,
O už turtus brangesnę liuosybę ingijo?
Kokią dabar rastybę susilaukē pikta,
Pirm ant laimės jai, dabar ant prapulties likta.
Pasakykit, kur garsus pasidėjo tronai,
Ant kurių ilgus metus sedėjo Burbonai?
Placzios szalys kur dingo, kame karalystės,
Stovinczios prie Austrijos kitą kart didystės?
Kur tos garsios giminės, ką liusoms stovėjo,
Tuos valdonais prato szaukt, kuriuos sav norėjo,
Kurioms Dievas daug vaisių po laukus augino,
O javais savo szalis tolymas maitino?
Nebēr jau, nebēr – ugnij visos anos dingo,
Su joms žuvo kas buvo blogo ar naudingo.
Rasit paklaus aniuolai: kur tie krasztai sviety,
Viduryje ir linkui Azijos padėty?
Kame dingo ponystės Europos protingos,
Kur yr szalys Sacharos, Libijos smiltingos?
Kur žemczuogai ir perlos Indijų turtingų?
– Kaitrioj liepsnoj deganczios pasaulės pradingo.
Vislab lygiai, kas buvo silpno arba tvirto,
Dar in vieną ugninį degēsį pavirto:
Gaisras insigalējēs nieko neb'uzlaikē,
Apart plėnių, ką paskiaus jas vėjai iszvaikē.
Bet rusta ugnis smarkiaus da insigalėjo,
Žemē, kaip tvanu liepsnoms visa apsiliejo,
Kurios virszų debesų augszcziausiu užtvino,
Žėdrą dangų ir žemę savij paskandino;
Mirtis tikra ant visos jau pasaulės karo,
Ugnis saulei ir žvaigždėms pragaisztį atdaro,

Puikus, platus prigimims, jo grožis, jo viekas,
Nyksta ir ant amžių jau panaikytu liekas.
Valanda, — ir visakas, ką Vieszpats sutvērē,
Žuvo ir ant visados ardmēj pasinērē.

— VISKAS. —

84
38

Didžiulio nelaimė.

Apysakele.

Raszė Selimas.

Dideliame Amerikos mieste, iszsi-
tęsusiamė kaip oda milžiniszko žvė-
ries ant kranto didelio ežero, buvo
straikas. Amerikoje atsitinka tiek
daug straikų, kad ir szitas, nors buvo
iszaugęs iki nepaprastam didumui ir
smarkumui, nebutu vertas minėjimo,
jeigu per jį nebutu pasitaikiusi did-
žiausia nelaimė Jurgiui Didžiuliui,
ką tik pribuvusiam isz Lietuvos ant
uždarbio.

Vargszas Jurgis buvo Amerikoje
tik kelias dienas ir per tą laiką nieko,
apart vargo, nepasisėkimų ir paga-
lios staigios smerties, nepatyrė. Po
teisybei, per visą savo gyvenimą jis,
kaip sakydavo paskui jo draugas Ka-
zys Biednokas, nieko gero nematė.

Tėvas Jurgio Jonas Bastutis, del savo
milžiniszko ugio pramintas Didžiuliu,
pasimirė, kad Jurgis skaitė tik asz-
tuntus metus, palikdamas jam daržą
ir gryczią gale sodžiaus — ir vardą
Didžiulio. Motinos jis niekados ne-
atminė. Numirė ji antruose metuose
po jo gimimo.

Naszlaitį priglaudė pas savę ukini-
kas Grybas, kurs už duoną, apvalka-
lus, ganymą žąsų, o paskui kiaulių ir

galvijų, ir — kumsztis imdavo sau
bulves, ką užaugdavo ant Jurgio dar-
žo. Niekas naszlaiczio negynė, nie-
kas už jį neužstojo.

Paaugęs iki penkiolikos metų ir
tapęs pusberniu, Jurgis jau netiktai
gandavo bulves nog savo daržo, bet
dar algos keletą rublių ant metų nog
gaspadoriaus.

Vaikas įsigimė į tėvą. Jau dabar
buvo augsztas, teip kad vos nesiek-
davo gryczios lubų, tik buvo da ne-
suaugęs ir nesutvirtėjęs. Bet pasie-
kęs asztuonioliką metų iszrodė ant
tikro berno. Peczius turėjo placzius,
rankas storas, ant lupų ir veido pra-
dėjo bertis balti plaukai. Už pus-
bernį jau jo laikyti buvo negalima.
Taigi gaspadorius pradėjo mokėti
jam 24 rublius pinigais ir duoti gor-
czių pasisėti sėmenų. Jurgis pradė-
jo bernauti.

Diktas buvo. Teip sau, tyczia, ki-
linėdavo jis vežimus szieno arba užsi-
dėdavo ant peczių arklį ir nesziodavo
jį, lyg bandydamas savo spēkas.
Laikėsi tiesiai, bet pamatęs kartą
Igną Živulį isz Dargaiczzių, einanti
bažnyczion, pradėjo jį sekti. Ignas

isztiesų iszrodė keistai. Galva ir pe-
cziai buvo jam nusvirę nuo sunkaus
darbo, kojų negalėjo niekadoms iszties-
ti, teip kad einant pasturgalis jam
vis linguodavo žemyn, lyg prie kiek-
vieno žingsnio butų norėjęs atsisėsti.
Tokia ypatinga Igno eigastis begalo
patiko Jurgiui, ir nuo to laiko jis
teipgi pradėjo laikyti galvą nulenk-
tą žemyn, o prie kiekvieno žingsnio tai-
kydavo prituoti — nedaug teip — tik
truputį.... Iszrodė ir jis keistai,
keisciau, nekaip Ignas.

Tokia atmaina Jurgio užsilaikyme
negalėjo praeiti be patėmyjimo kai-
myņu. Pradėjo isz jo juoktis.

— Žiurėkit ant Jurgio, — sakė vie-
nas — kas jam pririso akmenį isz
užpakalio?

— Ne, — atsiliepdavo kitas — tik
jis vis nori atsituoti, bet nedrįsta
prie žmonių.

— Cha, cha, cha! — juokėsi tre-
czias. — Jurgi, kas tai, ar tau sutino
keliai, kad negali vaikszeioti kaip
žmogus?

— Mieszka!

— Svirtis!

O Jurgis ant to visko nieko neat-
sakydavo — szypsodavosi tiktai, lyg
nesuprasdamas, delko isz jo tyczioja-
si, kad tokia eigastis, kaip Igno isz
Dargaiczių, yra jukgi gražiausia.

Ir teip Jurgis gal butų bernavęs,
vaikszeiojęs kaip antis, žmonių isz-
juokiamas iki mirties, jeigu nebutų
užėjęs atsitikimas, kurs apvertė visą
gyvenimą.

Nuėjo jis kartą ant vestuvių. Žmo-
nių buvo pilna gryczia ir prieangis.
Muzika rėžė, jaunimas szoko, seniai
gērė. Davė iszsigerti ir Jurgiui.
Užkaito Jurgis, pajuto, kad jam
linksma, ir matydamas, kaip bernai
trepinėja su kojomis į molinę ašlą,

panorėjo ir pats iszbandyti miklumą
savo kojų. Priėjo prie mergos ir no-
rėjo vesti ją szokti. Bet ta nuspjovė
tiktai.

— Dar tokiam szleiviui užsinorėjo
szokti. Iszmokk pirmiau kojas sta-
tyt, o paskui eik prie mergų!

Jurgis nenusiminė — ėjo prie ki-
tos. Bet ir ta nenorėjo su juo eiti.

— Kur lendi? Tu man visas kojas
dar numindžiosi — mieszka koks!

Jurgis nuliudo ir nulindo į kampa
stacziai, ties tuo daigtu, kur sėdėjo
Katrė, ką tarnavo pas Szliužinus, ir
atsisėdęs, sunkiai atsiduso.

— Kas tau, Jurgi? Sopa kas? —
paklausė Katrė.

— Ne, — mostelėjo su ranka Jur-
gis — tiktai niekas nenori su manim
szokti.

— Bene visos tokios, — atsiliepė
Katrė.

Jurgis dirstelėjo ant jos. Žema bu-
vo, bet stora, turėjo pilkas akis, nosį
kaip bulvę, geltonus dantis ir iszber-
tą, raudoną veidą su atsikiszusiais
žandais. Su ja ir gi niekas nenorėjo
szokti. Jurgis pažiūrėjo dar sykį ir
pajuto lyg simpatiją prie tos tylios,
apleistos mergos.

— O gal tu eisi? — paklausė.

— Delko ne.

Ir pradėjo mėginti. Jurgis atga-
vęs norą szokti, pradėjo mėtyti Kat-
rę į visas puses, nepaisydamas ant to,
kad nelaiminga merga, negalėdama
pasiėkti jo peties, įsikabino į kische-
nių jo milinio žipono, ir ant to, kad
įsisvyravęs, stumdė ir griovė ant žė-
mės kitas poras, ir ant to, kad isz-
stumdęs visas poras, sukinėjosi tik
vienas su Katre viduryje gryczios —
sukaitęs, paraudonavęs — kol muzi-

ka neperstojo grajyti. Sustojo tada Jurgis ir pamatė, kad visi ant jo žiuri ir juokiasi.

— Varyk toliau, Jurgi! — szaukė isz visų pusių. — Muzikantai drožkit!

Muzika vėl pradėjo polką, bet Jurgis nuėjo su Katre ant suolo. Katrės iszbertas, raudonas veidas buvo dabar tamsiai mėlinas, kaip juodžemis. Jurgis dirstelėjo ant jos ir pamatęs, kad ji teippat žiuri ant jo savo pilkomis akimis, pajuto, kad jo szirdis lyg tirpsta.

— Katriuk, tik tu viena esi gera —

pradėjo jis — niekas nėjo su manim szokti, tik tu viena. Tegul jie juokiasi, bet tu esi gera... tu viena!..

Veidas jo nuszvito, pabraukė jai per retus plaukus ir pradėjo szypsotis.

— Jii!... — atsiliepė Katrė ir uždengė akis su ranka.

Per visą naktį sapnavosi jam Katrės pilkos akys ir raudonas veidas su iszpustais žandais ir tas, kaip ji sakė: „Jii...“ pridengdama akis su ranka.

(Toliaus bus).

PASAKA

apie

Stoka vandenis.

Rėdai arba valdžios savo ukėsais apiekavojasi: nedaleidžia, kad žmogus žmogų užmusztu, sužeistu, nedaleidžia, kad vienas kitą apgautu arba viens kitam garbę nuplėsztu — bet, kad turtingi žmonės, atstatę varguolius nog darbo, arba duodami jiems už jų darbą per menką užmokestį, marina juos ir jų szeimynas badu, už tai valdžios nesako nieko. Darbininkai, varguoliai, gali buti nevalgę, nepsirėdę, gal paszlapevusiuose, priszvinkusiuose namuose lindoti ir per tai visokioms ligoms užsikrėsti, sveikatą savo vydyti, isz po valios mirti, apie tai valdžioms nerupi.

Szendien visi tai užtēmijo, jog didžiausia nelaimė darbininkų guli tame, kak žemės turtai, gerybės suplaukė rankas nedaugelio milijonierių. Ką milijonieriai nori, tą szendien su žmonėmis daro, kiek geidžia, tiek darbininkui duoda, o daugiaus vis sau pasilieka, pagalios da giriasi, jog da

ro geradėjystę, nes žmonėms darbą duoda.

Iszrodo tas teip.

Vienoj karalystėj buvo didelis sausetis. Radosi ten keli bėgli, apsukrus, bet pikto budo žmonės, kurie apgarsino visiems, kad visas toj karalystėj vanduo yra jų, o jeigu kurs be jų daleidimo iszdrystu vandenis pasisemti, tą apszauks vagiu ir lieps tarnams savo nuplakti.

Tie drąsus, pikti žmonės buvo pramyti kapitalistais arba didžturziais.

Ir nedavė jie niekam vandenis, kiba tik su tokia iszlyga. Isz upių vandeni namo imt užginta, isz azerų užginta, isz szaltinių užginta, bet kas nori, gali neszt isz ten vandeni į jų, kapitalistų, szulini, už tai da jie padarys dėl žmonių geradėjystę — mokės jiems už kiekvieną atnesztą viedrą vandeni po 1 centą ir isz ten daleis paskui žmonėms nesztis vandeni namo, bet nog jų ims už viedrą

jau po 2 centu (už tai mat, kad tas vanduo jų šulinių stovėjo).

Norit sutikkit, o nenorit, tai užtrokskit.

Ką darys? — velka vargszai žmonės iš visur vandenį į kapitalistų šulinių ir gauna už darbą užmokėti, kaip sutiko, — centą už viedrą, o kada patys ima iš šulinio vandenį del savęs ir savo šeiminų, tai už centą gauna tik pusę viedro.

Perėjo kiek laiko, šuliny s buvo kupinas, vandens per daug...

Kur nebus per daug, kad žmonės vis pila, o daug išsemti negali, kad ir troksza, nes pinigų neturi, ba gauna už viedrą centą, o pats turi mokėti du.

Pamatę, kad šuliny s pilnas, kapitalistai pasakė žmonėms, kad jau daugiaus vandenio į šulinių nenesztu, — atsakė darbą, ir tada užstoja blogi laikai (hard times).

Ir ką? — netekę darbo žmonės nē tiek negalėjo vandenio pirkti, kiek pirmiaus pirko: šuliny s pilnas, upės, azerai ir szaltiniai pilni, o žmonės troksza, vandenio negauna, neturi pinigų, o pinigų neturi, ba negauna darbo.

Kas tai ant svieto dedas? iš kur tie blogi laikai?

Apmokami per kapitalistus filiozofai ir mokslincziai raszo tada ir daro-dinėja, kad priezasczia blogų laikų ēsant hiperprodukcija, kiti vėl tvirtina, kad blogi laikai paeina nog to, kad ant saulės pasirodė koki ten plėtmai, tretį vėl kalbėjo, kad priezasczia negerovės ēsant tai, kad tarpe žmonių nēsą užsitikėjimo.

Liepiant kapitalistams, tie filiozofai aiskino vėl žmonėms hiperprodukcijos paslaptis — del ko žmonės mirszta

nog trozkimo, kada vandenio yra per daug ir delko tik jie, žmonės, to vandenio turi per mažai, kada jō po-teisybei daug bereikalingai iš visur nuteka.

Bet žmonės, klausydami tų filiozofų mislino: Ar jus mus laikote už kvailus? Mes negalime apmalszinti trozkimo ir mirsztame del to, kad yra per daug vandenio?

Išgirdę tų žmonių pasaką, kapitalistai paleido iš šulinių vandenį ir padirbo sau azerus, puikius prudus, czirszkynes.... Žmonės vėl galėjo nesztu vandenį į kapitalistų šulinių ir sziek tiek užpelnauti, blogi laikai ant valandėlės praėjo, bet neužilgo vėl atsikartojo toj pat istorija....

Atsirado tad žmonių tarpe apasz-talai, kurie mokino ir kalbėjo, kad kapitalistu suvis nereikia. Dirbkite — kalbėjo jie — del savęs, kaip pirmiaus dirbote del kapitalistų, o busite laimingais. Tai ką jus uždirb-site, bus jūsų ir iš savo darbo vaisių tiek naudositės, kiek jums kiekvie-nam reikės, o šulinių jūsų niekad nepritruks vandenio.

Teip ir atsitiko. Ir nebuvo anoj karalystėj nē bado, nē trozkimo. Niekas nevaikszciojo nuogas anē api-plyszęs, niekas nebuvo varginamas — visi vadinosi broliais, o moterys seserimis.

— Tokia tai yra įtalpa naujai išduotos per garsųj Edvardą Bellamy knygos po vardu „Equality“. Pak-raipa anos, tiesa, yra prieszinga szen-dieniniam draugijos surėdymui, vie-nog, kaip sz trumpa ištrauka parodo, yra žingeidi ir daug duoda mislyti.

GIPSINIS JOTIS.

Paveikslėlis isz noturos, paraszė del Tevynes

Grovas Lelyva.

Laikai nayviszkų burtų ir roman- tizmo jau ant visados praslinko. Szendien misinginės stovylos jau ne- kalba, kaip kitkart, į žmones ir ak- meniniai stabai garsių vyrų neszu- kuoja, apleidę savo akmenines vietas, į gyvenimus žmonių, kad savo szal- tuose globėsiouse užgalabinti nedorą prasižengėlių prieš moralizškumą.

Randasi vienog szalys, kuriose da ir szendien tokie paveikslai, kaip gip- so stovylos, pridirba nemenkiaus triukszmo, kaip kad senovėj užkerė- ti szpukai. Viena isz tokių szalių yra, bejuok, nedidukė, su beveik tri- mi milijonais nelaimingų gyventojų, Lietuva.

Dalykas tame. Daugelis lietuvisz- kųjų magnatų, kurie, žinoma, laiko savę už lenkus ir lenkiszka kalba, turi kokį tai patraukimą prie dailos. Reikia pripažinti, kad kaip kada jie ant dailos pasipažysta, ypatingai ant skapturos arba skulpturos.

Stasys Mantvila, vienas isz Vil- niaus didžturzių, kurs savo kilme mokėjęs iszvesti net nog Gedimino, teipgi prigulėjo prie tokių magnatų. Jis netik mėgo daildarystę — tēplio- rystę ir skulpturą, bet buvo tiesiog į tai įsimylėjęs, nors po rusų valdžia tokia meilė nevisad buna be pavo- jaus.

Taigi, kad Mantvila pradėjo staty- ti del savęs naujus namus ant Grigo- riaus Prospekto, naujos, dailios, pla- czios ulyczios Vilniaus miesto, nēr dyvo, kad tie namai, da neapdailinti, rodė jau ženklus naujausios architek- turos ir buvo nepaprastu dabu del

gana apleistos, senos, Lietuvos sosta- pilės. Priesz juos buvo keturisyk tiek žioplių, ką priesz kitus naujai statomus Vilniuj namus, imant net nog laikų paskutinio lenkmeczio.

Žiopsantiejie tik tada liovė prikli- nęsi darbinikams, kada jau namai bu- vo suvis užbaigti. Du darbiniku likę, tiesa, da szvaistėsi ant stogo, dailino kas žin ką ten isz pryszakio, bet ant tų jau niekas nepaisė.

Tuom tarpu, ant tos vietos, kur jiedu sukinosi, ant stogo, vieną puikų rytą pasirodo didelis gipsinis czytas, su puikiai iszdirbtu paveikslu ricie- riaus arba joczio, szarvuoto, su sza- szoku ant galvos; laikė jis dangą ir didelį kardą tiesėjėj rankoj. Paveiks- las iszrodė suvis kaip atskyri, puikiai iszdirbta, figura.

Tas naujai pastatytas Mantvilos namas stovėjo, lyg tyczia, prieszais vietinį Vilniaus apskriczio kariszkajį sudą. Anksti rytą, styrintį ant jo gipsinį jotį pirmiausiai, žinoma, už- tēmijo, visokie vežėjai, virėjos einan- czios ant rinkos ir kitos mažmožisz- kos ypátos, bet, vienu isz pirmutinių, buvo teipgi ir maž daug svarbesnė ypata, pagelbinikas sudo, majoras Vibrikinas.

Ateidavo Vibrikinas į sudą visados ankscziaus už kitus. Atėjo, atsisė- do už stalo ant paprastos vietos ir sztai, — ant pryszakio naujai pasta- tytų priesz sudą namų mato paveiks- lą viduramžinio ricieriaus.

Majorui auas iszkart pasirodė pa- žvelgtinu ir galimu but dvejaip sup- rastu. Jis ant tokių dalykų gerai pa-

sipažino. Teisybė, ginklai to ricieriaus nuduoti senoviskai, bet veidas, bauginantis žvilgis, abelnai, iszrodė dideliai n'isztikimu. Tuom labjaus, kad tas jotis atkreiptas buvo ant buto kariszkojo sudo, o pro sudo buto kampa žiurėjo tiesiog ant iszsiplėtusių už Vilijos kazermių.

Majoras Vibrikinas vienog isigilino į savo kanceleriszkas popieras ir apie gipsinį jotį nustojo tuom tarpu mislęs. Bet neteip lengvai nusiramino kitos oficialiszkos ypotos, kurios jį isznetyčių praeidamos arba pravažiudamos matė.

Taigi, apskriczio kareiviszkame sude ir kituose urėdiszkuose butuose Vilniaus miesto, žemesni ir kiek augsztesni urėdinikai, tą ir ateinancią dieną, daug kalbėjo apie gipsinį jotį. Tie, kurie buvo isztikimesni valdžios tarnai, kalbėjo daugiaus, kurie buvo menkiaus savo urėdo tarnystei atsidavę, kalbėjo mažiaus, bet visi kalbėjo, minę ir rodavijosi, koku budu ir kas prie to ricieriaus turi kibti. Kad jį ten priesz sudo butų ir prieszais kazermes negalima palikti, apie tai niekas neabejojo.

Kada teip menkesni rėdo sargai tik nedrąsiai rengėsi kariauti su gipsiniu joczium ant Mantvilo stogo, pasitaiko, kad Gregoriniu Prospektu pora greitų bėriu vežė policmeisterį Klingebergį. Tą patį Klingebergį, kurs paskiaus ant visos pasaulės pagarsėjo kražiečių skerstuvėmis. Klingebergis buvo tada da tik Vilniaus policmeisteriu. Patraukė jis savo vežėją už apikaklės, kas reiszkė — „sustok!“ Vežėjas sustabdė arklius, vežimas sustoj veik priesz pat Stasio Mantvilo naujajį namą. Rustus policmeisteris pasistiebė ir per kelias minutes veizdėjo isz visų

pusių į gipsinį paveikslą, potam ženklyvai nusiszypsojo, nusijuokė, atsisėdo vėl į vežimą ir, spirdams galu bato vežėją į užpakalį, davė ženklą, kad važiuotu toliaus.

Po kelių dienų, pas Vilniaus gubernatorių atėjo raportas nog policmeisterio, kurs skambėjo teip: Bajoras ir dvarponis Stasys Mantvila, žinomas isz savo „patraukimo prie lenkystės“ (kada ir kame tokie jo patraukimai apsireiszkė, apie tai raportas neminėjo), pasistatęs ant Georginio Prospekto sau naujus namus, ant stogo anų pritvirtino stovylą apsiginklavusio joczio, kurs aiszkiai rodo savij didį prieszingumą valdžiai nes jo durtuvas ir veidas, pridengtas szaszoku, atkreiptas tiesiog prieszais namus kariszkojo apskriczio sudo ir prieszais kazermes; o kadangi, pagal rėdo padavadijimą, vartojimas „emblematiszkų ženklų“ ant namų, drapanų, pakinkymų ir t. p., asztriai yra užginta, tai jis, policmeisteris, turi garbę perstatyti general-gubernatoriui, kad minėtas bajoras Mantvila butu nusztriuopuotas už virsz iszreiksztą „prasikaltimą“ penkiais szimtais rublių...

Tuom pat laiku pristavui pirmosios dalies miesto, žinomam mieste storuliui, buvo iszsiųstas paliepimas, kad nueitu pas valdytoją namų Mantvilą ir palieptu jam iszduoti paraszą, kad per sanvaitę laiko nuims nog savo gyvenimo „emblemiszką ženklą, turintį savij atvirai prieszingą valdžiai reiszketį.“

Pristavas gavęs paliepimą užsimislio. Nors jis nebuvo žinovas tiesų rusiszkosios imperijos, ypatingai vietinių administratyviszkų įstatymų, kurie szendien perstato tokį jovalą, kad jame, kaip tai sakosi, ir velnias

įstrigęs nusilaužtu koją, – tu jįsai suvis nepermanė, bet turėj jis ilgą praktišką ir išdirbtą jau nuomonę, teip, jog išsyyk sprendė, kas general-gubernatoriaus kancelerijoje „pereis“, o kas „nepereis“. Nes ve, jis, kaip seniai tarnaujās, žinojo da ir tai, ko neseniai užstojęs policmeisteris suvis nežinojo — kad perdėtinio teip vadinamo politiszko skyriaus general-gubernatoriaus kaecelerijos dvarelis yra užstatytas žemiszkaime Vilniaus banko, kuriame Mantvila buvo sąnariu urėdo ir vertelga.

Buk kaip nebuk, pristavas turėjo išpildyti policmeisterio paliepiamą. Išsirinko del to atsakancziausią laiką, pusiau treczią valandą po pietų, ir nuėjo. Žinojo jis gerai, kad Mantvila tada papietujęs ruko cigarą, o potam vėl eina į banką.

Stasys Mantvila, vienas iš turtinčiausiųjų Lietuvos dvarponių, valdytojas daugelio namų Vilniuje, sąnarys Vilniaus žemiszkojo banko, labai nusistebėjo, kada lekajus daneszė jam apie atėjima pristavo. Tuo vienog nurimo ir liepė jį paszaukti į vidų.

Policijos tarnas įėjo, pasilenkė žemai, ponas ant pasveikinimo szaltai, bet patogiai atsakė, kviesdamas jį prisėsti.

Czion turi buti koks nors nesupratimas? — pamislio Mantvila ir, neliaudamas rukyti savo cigarą, leisdamas iš burnos plonas srioves pilkai geltonų dumų, tēmijo į storą policijantą, kurs sėdėdamas ant kedės jautėsi ēšās dideliai nemielame padėjime. Nežinojo nė ką sznekėti, nė kaip pradėti.

— Sztai ponas policmeisteris perdavė man, kad išzgaucziau nog jus nekokį ten pasiraszymą, – isztarė jis pagalios urėdiszku balsu ir isztrau-

kęs išz kiszeniaus „laiszkelį“, padavė jį namų gaspadoriui.

Tas pradėjo laiszkelį skaityt ir tēmytinai pyko, akyse matyt buvo nerimastis. Perskaitęs, sugražino laksztelį pristavui ir tarė szaltai: „praszau pasakyti ponui policmeisteriui, kad jokių emblemiszku ženklų ant mano namų nesiranda, taigi ir jokių pasiraszymų, kad juos panaikinti, asz negaliu duoti“.

Pristavas matyt kitokio atsakymog Mantvilo nė nelaukė, priēmė jį ramiai, tik iszplėtojęs laiszkelį praszė jo, kad tą atsakymą savo ranka paraszytu ant to pat lakszto.

Mantvila padėjo cigarą, prisitraukė stovinczią ant stalo szpižinę su raszalu bonkutę, paēmė plunksną ir, ant gana jau suglemžtos popieros, paraszė tą pat, ką sakė pristavui, – kad jokių emblemiszku ženklų ant jo namų ant Grigorinio Prospekto nēr, todel ir jokių pasiraszymų jis negali duoti, kas link anų panaikinimo.

Tą pat dieną pasklido po miestą gandas, jog policija, policmeisteriui liepiant, atėjo pas Mantvilą, kad nulaužt nog jo naujai pastatytų namų stogo paveikslą su ricieriumi, bet tas pasiprieszino ir nuimti nedaleido, ir kad dabar Mantvila už tą „politiszką peržengimą“ bus smarkiai nubautas administratyviszku budu.

Ant ryt per visą dieną, o ypatin-gai pavakare, ant Gregorinio Prospekto buvo daugybė „praeivių“, o akys visų buvo atkreiptos ant Mantvilo namu. Bajoriszkaime ir kariszkaime kliubuose, teatre ir privatiszkuose susirinkimuose daugiaus apie nieką nesznokėjo, kaip tik apie gipsinį jotį — apie tai, kaip jį Mantvila ant savo gyvenimo liepė parengti, ką mislio rengdamas, kaip paskui

aną policija užtēmijo, ką mislio užtēmijusi, kas užtēmijo pirmas, kas ant-ras, kam už tat daugiaus garbės, kam menkiaus....

Protavymai apie tą figurą buvo yvairiausi: vieni sakē, kad tai ēsas paprastas jotis, iszdirbtas del pada-binimo namų, nors labjaus butu pri-tikę jį pastatyti kur į muzėjų ar szejp kokią publiszką vietą, ne kaip užkel-ti ant privatiszkų namų; kiti tvirtino, kad tai yra lietuviszkas garbas – „žir-gas ir jotis“ ir kaipo tokis turi neva politiszką ženklinimą; tretī vėl aiszki-no, kad tai yra nekas daugiaus, kaip ženklas Vilniaus miesto ir kaip toks gal styrēti ant kiekvieno mieste na-mo. Žodziu, gipsinis jotis buvo mi-žinu, apie kurį tą dien Vilniuj tik ir sznekėjo. Montvilos, kurs turėjo teip skaudžiai nukentēti už jo pasta-tymą, visi gailavo. Kur tik jis pa-sirodē — banke, kliube, tarpe pažys-tamų, o net ir nepažystamų, bažny-czioj ar ant ulyczios, visi užmētinėjo jį klausymais, kurie pagalios jį net pykinti pradėjo.

Tuom tarpu. Vilniaus policmeisteris Klingebergis, kurs buvo antru tos dienos didžiunu, kuriam vieni linkėjo jo atsižymėjime priesz augsztesnęj valdžią, kiti vėl užvydėjo, gavęs nog pristavo atsakymą, kas link valdyto-jaus namų Mantvilos, jog jis netik ką nedavē reikalaujamo pasiraszymo, kad sugriaus „emblemiszką ženklą“, bet da teip drąsiai jam atsakē, pyko ne-iszpasakytai. Jis nog pat paskyrimo ant tarnystės jieszko progos, kad pa-sirodytu priesz valdžią savo „sargu-mu“, savo „apsukrumu“, progos, kad „atsižymētu mokėjimu iszduoti prisakymus“, proga tokia atsitaikē jam pirmu kart namuose Mantvilos, kurs, buk kaip nebuk, buvo „ženk-

lyva ypata“, ir delto galima buvo atkreipti ant savęs vyriausybės aty-dą, o czion, tas Mantvila iszdrysta prieszintis. Padēkim, kad jis tur-tingas žmogus, vienoggi yra „ka-taliku“ ir visgi jį galima „sulenkti į ožio ragą“.

Toks buvo bēgis giliai administraty-viszkų mislių policmeisterio ir tuoj sēdęs, ant didelio blanko popieros, paraszē daneszimą general-guberna-toriui: „Dapildydamas mano rapor-tą nog..... Spalinio, turiu garbę pridėti Jusų Virszinybei laiszkelį, isz kurio regima, kad valdytojas namų bajoras S. Mantvila, pritvirtintą prie jo naujai insteigta namo ant Gregorinio Prospekto, emblemiszką ženklą nu-imti atsisakē ir drysta toliaus priesz-gyniauti savo užmanymuose prieszais vyriausybę.“

Nusiuntęs szį raportą, policmeisteris dideliai nekantriai laukē, kada tai isz general gubernatoriaus kance-lerijos pareis jam prisakymas, kad at-imtu nog Mantvilos penkis szimtus rublių administratyviszkos koros ir palieptu nutraukti nog jo namų sto-go aną czytą, su gipsiniu joeziu. Jis turėjo iszrinkęs jau ir ypatas isz že-mesnėsės policijos, kurios tą czytą nog Mantvilos stogo „policeiszku budu“ privalē nulupti. Bet pris-a-kymas, kas tai, ilgai neatėjo. Pilic-meisteris mat, kaip sakiau, nežinojo, jog perdētinis general-gubernato-riaus kancelerijos su Mantvila gerai sugyvena ir turi su juom savo reika-lus. Anas tai visą dalyką ir paga-dino.

Gavęs policmeisterio raportą, jis jį perskaitē, peržiurėjo, paskiaus da sy-kį perskaitē ir padėjo „po staltiese“ gulėti. Paskiaus tiktai, kada gene-ral-gubernatorius vieną gražų rytą

linksmi pakilo iš miego, perdėtinis kancelerijos nuneszė jam popierą, o neduodamas net skaityti, patsai aiskino kame dalykas ir stengėsi gubernatorių pertikrinti, kad visas klausymas yra tuszczias.

General-gubernatorius nesidavė vienog lengvai apsigauti. Perskaitė daneszimą pats ir liepė dalyką isztirti arcziaus. Prasadėjo iszžiurėjimai, klausymai, daneszimai, perkratymai ir vėl daneszimai, kol pagalios general-gubernatoriaus sekretoriaus su Mantvila pažintis ir reikalai nepaėmė virszų.

Vieną kart, kada policmeisteris, padavęs general-gubernatoriui savo kasdieninį raportą, gryžo atgal, ant karidoriaus pasitiko jį dizuruojantis urėdinikas ir daneszė, kad perdėtinis general-gubernatoriaus kancelerijos nori jį matyti. Policmeisteris nuėjo.

Už kancelerijos stalo, ant gilios senoviszkos kedės, įsigilnęs į popieras, sėdėjo buinus, pilvotas vidutinio ugio vyras. Policmeisteris žemai priesz jį pasilenkė. Tas atsakydamas linktelėj truputį galva ir parodė ranka kedę.

— Ką tai, ponuli, užmanai tokias paikystes? — užklausė jis policmeisterio.

— Kokias paikystes, susimildami, kur, kada?

— O su tuom nauju Mantvilos namu?

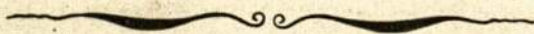
— Dovanokit, jug tai aiskki politiszka demonstracija, vietinis lenkiszkas ženklas.....

— Jeigu vietinis, tai lietuviszkas, ne lenkiszkas, ir gubernatorius, po ilgų isztyrimų ant tamstos raporto, kad Mantvilą nusztruopuoti, nepasiraszė, liepdamas tamstai įkvoszt, kad kitu kart butumei su nekaltais žmonėmis atsargesnis — džiaugėsi perdėtinis kancelerijos, kad savo prietelių ir „geradėją“ Mantvilą nors gana sunkiai, bet visgi pasisekė iszgelbėti.

Tokia tai buvo istorija gipsinio jočio ant Gregorinio Prospekto, Vilniuje, tokis buvo nusigandimas policijos, stengimaisi policmeisterio, tokie buvo tyrinėjimai ir įieszkojimai gendral-gubernatoriaus; kurie vienog, pagalios, pasibaigė nieku tik delto, kad viena ypata prie gubernatoriaus buvo „prielanki“ kaltinikui.

Isztruko tąsyk nog policijos tarnų „proga atsižymėti“, bet Rusioj, ypacz Lietuvoj, tokios progos pasitaiko tankiai, todel ir Klingebergis, nesyk da paskui atsižymėjęs, papuolė net į gubernatorius, kur rado naują progą apsigarsinti ant visos Europos „Kražių Skerdyne“.

— GALAS. —

SKYRIUS MOKSLUI

Isz moksliszko judejimo.

Telegrafas be vėlų.

Neseniai laikraszcziai praneszē apie naują budą telegrafavimo be vėlų (dratų). Pradžią tam stebėtinam iszradymui padarē garsus Amerikos iszradējas Mikalojus Tesla. Ligsziol, kaip žinoma, elektriką persiusti galima buvo tiktai per vėlas, kaipo geriausius bei pigiausius elektrikos vadovus. Teslai gi nutiko atrasti budą persiuntimo elektrikes stacziai per žemę. Ligsziolėi iszradējas neapgarsino svietui savo prietaisų, laukdamas visiszko jų isztobulinimo.

Tuom pacziu tarpu jaunas italas, vardu Marconi, tyrinēdamas drange su Peerce'u klausymą telegrafų be vėlų, iszrado savo prietaisą, su kuria jau persiuntē telegramus isz Penarth's į Weston super-Mare, atstume septynių angliszkių mylių, ir tai dar per vandenį.

Marconi'o prietaisa yra la bai akypa. Naudojasi jis isz elektromagnetiszkių vilnių (teip vadinamų Hertzo vilnių) ir susideda isz dviejų dalių: siuntējo ir priēmėjo.

Pirmas yra tai nedidelē Ruhmkorffo szeiva, įvadamą į veikmę galvaniszko stulpo. Galai vėlos, kurioje bėga induktiszka srovė, baigiasi metaliszkais kamuolėliais, terp kurių randasi indas su aliejum. Kamuoliai sudėti yra teip, kad iki pusiau yra įmerkti į aliejų, ir vienas kito nelieczia. Kad szeivoje pradēda bėgioti elektrika, terp kamuolėlių atsiranda Hertzo virpėjimai, kurie sklaidosi į visas puses. Sumažinimui greitumo virpėjimų iki pusiau yra vartojamas aliejus.

Priēmėjas susideda isz vamzdelio ¼ colio storio, o 3 ilgio, viduryje kurio randasi sidabrinės blekelės, užbaigtos

Markoni ir jo telegrafas be vėlu.

vėlomis. Vėlos yra išpraustos į stiklą vamzdelio, iš kurio paskui ištraukia orą, teip kad jame pasidaro beveik absoliutiszka tusztuma.

Blekelės yra sudėtos arti viena nog kitos, o plotas tarp jų yra pripildytas labai smulkiomis metaliszkomis dulkėmis. Tos dulkės yra padarytos iš trijų metalų, tame skaitliuje teipgi nikelio. Paprastai dulkės neperleidžia per savę elektrikos, bet kad Hertzo vilnis nupuola ant vamzdelio, jos susipoliarizuoja ir tampa geru elektrikos vadovu. Jeigu tą prietaisą sudurti

su paprastu Morse'o varpeliu, tai jį galima sujudinti iš didelio net atstumo.

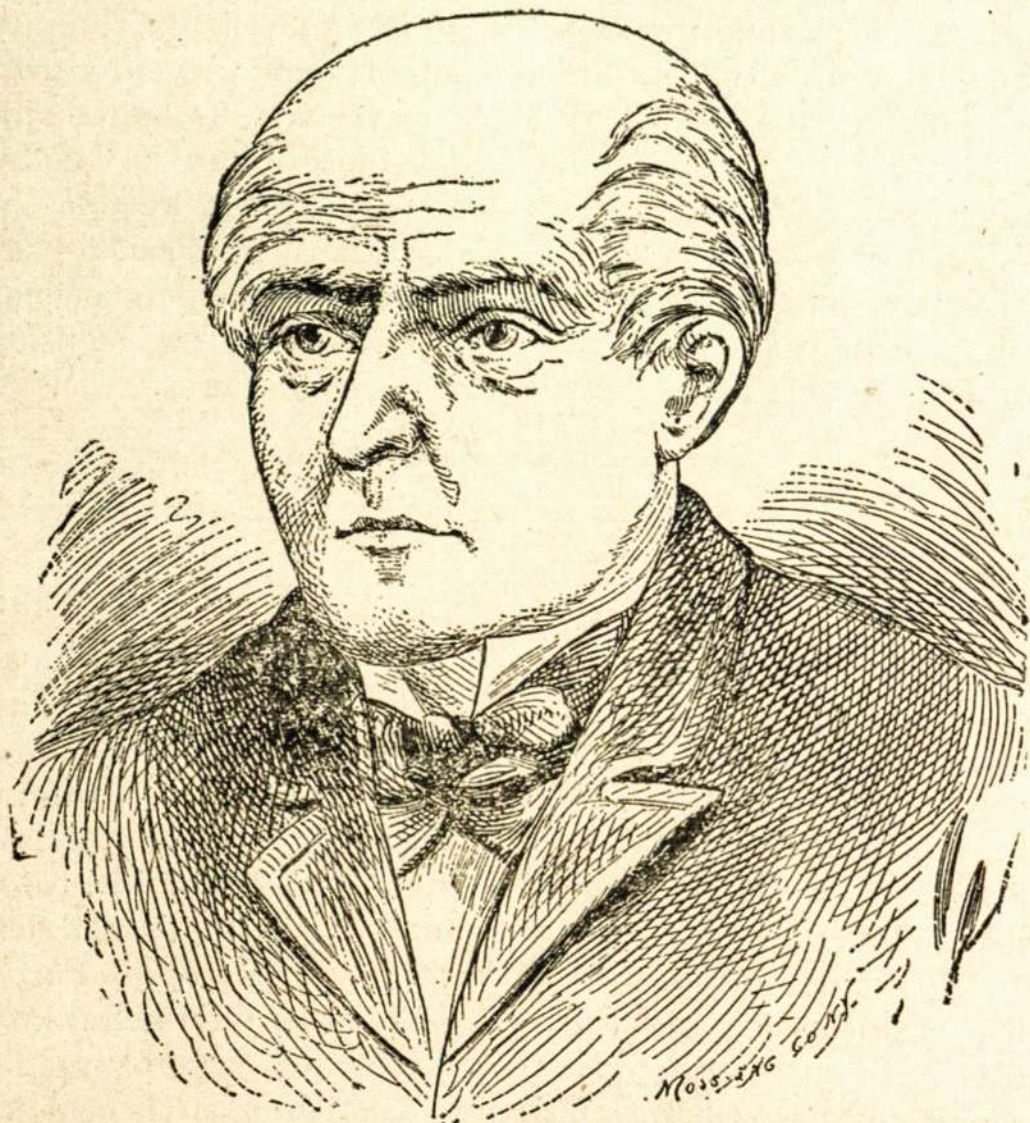
Marconi'o prietaisa yra padaryta sumaniai ir gan prastai. Siuntėjas sklaido po visur Hertzo vilnis, kurios dasigauna iki priėmėjui, kur jau per virszminėtas dulkes judina prietaisą, daranczią telegrafiszkus ženklus ant popieros. Prietaisa, kaip matėme, nebrangi ir visai nereikalauja vėlų

Žinoma, Marconio iszradimas dar neyra tobulas, bet kad bus pagerintas, reikia tikėtis, padarys visiszką revoliuciją telegrafijoje.

Simanas Daukantas.

Talpiname czion paveikslą garsaus lietuvių istoriko — Simano Daukanto. Gimė jis Kalviuose 28 d. Spalių 1793 m., o mirė 24 Lapkaiczio 1864 m. Papilėj, pas kun. Vaiszvilą. Jo istoriszkus rasztus: „Buda“ ir „Lietuvos Istorija“ iszleido Vienybės spaustuvė, o dabar Garso spaustuvėj yra po spauda „Medega S. Daukanto bijografi-

jai“, kuri bus su daugybe iliustracijų. Patilps ten paties Daukanto paveikslas, paveikslai jo kapo, triobos kurioj gimė, kur mirė, gintinio kaimo, miestelio Papilės, kur mirė ir tt. Tuom tarpu paduodame „Tėvynės“ skaitytojams nors paveikslą to garsaus mūsų rasztiniko.

Simanas Daukantas (Iz „Medega S. Daukanto bijografijai“).

Vietiniai rupescziai.

Mus protestas priesz persekiojimus spaudos Rusijoje.

Maskoliai mums iszdavē karę. Lietuvoj užstojo grynas terrorizmas — kratos ant kratų, areštai ant areštų, o vis už ką? — už tai, kad žmonės skaito lietuviszkas knygas ir laikraszczius.

Ukinikas, liet. laikrasztis iszeinąs Prusuose, iszdavē į lietuvius atsiszaukima, kuriame žadina kiemionis, kad nenusimytu ir nepasiduotu maskoliams, kad nuolat klibintu, praszytu, reikalautu lietuviszkos spaudos, o tuom parodytu, kad skaitymas lietuviszkų laikraszczių tai nėra agitacija kelių žmonių, tik noras visos tautos.

Mes Amerikos lietuviai ir negalime pasilikti kurecziais ant tokių atsiszaukimų, mes ir jug ēsime dalele

lietuviszkosios tautos, kas visą tautą apeina, apeina ir mus, ką visai tautai sopa, sopa ar mums, mes neprivalom abejutiszškai žiurėti kaip jau suvirsz 100 ypatų — mus giminių, pažystamų, draugų kalėjimuose dvoksta, o kitus kalėjimas laukia.

Taigi susivienijimas Lietuvių Amerikoj, susižinojus Centraliszkam Komitetui, nutarē ir d.2 Rugpjuczio isziuntē naujam general-gubernatoriui Varszavos Kg. Imeretiaskiui knigą „Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje“, kurioje yra iszreikshti mūsų reikalai, o prie kurios pridėjo tokį perstatymą, kai po protestą priesz neteisingus valdžios persekiojimus.

Varszavos genelas-gubernatoriui

Lietuviu Tautiszko susivienijimo Suvien. Valst. Amerikoj.

Perstatymas:

Nog praėjusio pavasario, kad ant virsziniko Marijampolės apskriczio žandaru urēde, Suvalkų gubernioj, likos paskirtas p. Vonsocki, tame ir artymuose apskricziuose prasidėjo kratos ir areštai, kurie nepasiliovē da lig sziam laikui. Aresztavotų yra jau per 100 ypatų, tame skaitliuj: Marijampolės pacztorius su paczia, Antanavyczia valsecziaus vaitas, Niumiesczio paviete, užveizdėtojas ukinikų krautuvės Marijampolėj Vit-

kauckas, mokytinis Seinų seminarijos Rudvalis, užveizdėtojas Seinų szpitolės daktaras Matulaitis, stentatas Maskvos Universiteto Pranas Matulaitis ir jų brolis kareivis isz liuosujų Andrius Matulaitis, baigęs Seinų seminariją mokytinis Bulviczius, vikaras Alyto parapijos kun. Dargis. Apart iszdėtų ir kelių kitų ypatų aresztavotiejie yra — paprasti valseczionys, tankiausiai suvis nemokyti.

Jeigu aresztavotiejie prigulētu prie

kategorijos teip vadinamų politiszkų prasikaltėlių arba jeigu butu kalti peržengime kokių nors abelnai pavojingų draugijiszkų įstatymų, mes gal nebutume kreipęsi prieš Jus su sziuom perstatymu, jau vien dėl to, kad tas butu be jokios dėl mus pasekmės.

Czion vienog dalykas iszrodo suvis kitaip. Aresztavoti kaltinami tik tai tame, kad gauna, skaito arba kad siekia platina lietuviszkas rasztus, iszleidžiamus Prusuose, ir slapta gaunamus per rubežių; o daugumas anų yra nemokyti valsezionys, kurie apkaltinti tame, kad tuos rasztus priduoja. Kaltė jų tokiu budu yra grynai „policeiszko“ charakteriaus ir, pagal įstatus ciecorystės, yra baudžiama menka pinigiszka kora arba trumputėliu aresztu ir neturi savij nieko politiszko ir nieko pavojingo vieszpatystei.

Tuom tarpu, kad naujai paskirtas žandarų aficieras p. Vonsocki, norėdamas atkreipti ant savęs atyda ir gauti dovanas, tyeziomis plėtoja menkus policeiszkus neva kaltinikų peržengimus, kurie nėra kuom kitu, kaip tik „apėjimu“ tiesų, iszduotų prieš uis mus spaudą, iszranda kokias ten dideles kaltes, daro visatinas kratas ir daugumą aresztavoja. Patyeziuos to pasielgimo p. Vonsockio aiskiai jug apsireiszkia jau tame prastam supratime, kad pripažystant teip didelį skaitlių politiszkų prasikaltėlių, reikėtu teipgi pripažinti, kad prieszeigys Vonsockio — p. Sosnovskis į nieką nįnvezdėjo, o tuom tarpu į aną paskutinį neatbutinai buvo įsitikėjusi jo vyriausybė.

Kas vėl link budo, kurį rusiszkoji valdžia priima drausdama skaityti ir užlaikyti lietuviszkus iszdavimus, iszeinanczius Prusuose, tai tokis už-

draudimas visgi negali buti peržengusiems jį rybuose Rusijos paskaitytas už didelį nusidėjimą, gaunantieji ir skaitantieji Prusuose spaudintas lietuviszkas knigas, visgi nusikalsta tik menku policeiszkų tiesų peržengimu, ką p. Vonsocki tyezia arba nepažydamas tiesų suvis ignoruoja, nežinodamas arba nenorėdamas žinoti, kad uždarymas į kalėjimą už tokius dalykus yra atviru peržengimu imperijos tiesų.

Da kas svarbiau, patsai tas policeiszkas peržengimas iszplaukia ir rodos tyezia buna iszszauktas per aną negalimą buti pildomu ir neligaliszką padėjimą, kokiam yra pastatyta lietuviszkoji spauda Rusijoje. Kad Jus Mylysta galėtumei persitikrinti apie to padėjimo liet. spaudos nelegaliszkumą nevat isz punkto principų pacziuos teisdarystės Rusijoje, prisiuncziame mes czion knygą „Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėj“, kur tas nelegaliszkumas perstytas gana aiskiai (pusl. 101—104).

Priegtam neproszali butu priminti, kad atskyrus lietuviszkąją dalį Suvalkų rėdybos nog Vilniaus general-gubernatorystės, prie kurios anoj laike lenkų maiszto tik tuom tarpu prigulėjo, o po lenkmeziui vėl atgal prie Varszavos general-gubernatorystės likos gražinta, užlaikymas uždraudimo spaudinti lietuviszkas knigas lotyniszkomis litaromis toj dalij (t. y. Suvalkų rėdyboj) ne tik ką nėra reikalingas, neturintis jokio mierio ir nelegaliszkas isztverkimas anų žmonių (lietuvių) gyvenimo, bet apart to nelegaliszkumo, kuris aiskiai matyt isz nutarymų Vieszpatystės Rodos 23.... 1871 m., apart to, yra da aiskiu peržengimu teritorialiszkumo veikmės administratyviszkų prisaky-

mu, per kurią padavadijimas iszduo-
tas per general-gubernatorių Va-
karinio Kraszto (Vilniaus) del paduo-
to jam aprubio, negali turėti jokios
veikmės (jokios sylos) general-guber-
natorystėj Varszavos.

Tuom tarpu tas tai neturintis jokio
mierio padavadijimas, kurs yra ne-
reikalingu ir szendien jau nelegalisz-
ku, suprantamai, gimdo neatbutiną

paslaptų gavimą lietuviszkųjų knygų
isz Pruszų Lietuvos ir gimdo isz vie-
nos pusės bereikalingus vargus del
lietuviszkosios tautos, o isz antros
nereikalingą ir netneszantį jokio vai-
siaus darbą del valdžios rusų, kuri
daug geriaus padarytu, daleisdama
lietuviams spaudinti knygas lotynisz-
komis raidėmis ant vietos.

Slovėniszka įtekmė ant mus literaturos.

Kaip yra žinoma, mus broliai, gy-
venantieje Lietuvoj — rasztinikaj,
literatai, kurie maskolių ir lenkų, gi-
riasi, neužkenczią, literaturoj, nevat
originaliszkuose rasztuose, seka tan-
kiausiai rasztinikus maskolių arba
lenkų. Vienas mēgszczioja Uszinski,
kitas Gogolį, treczias Dygasinski....
o tankių tankiausiai tiesiog verczia
isz lenkiszko ir maskoliszko, nes ori-
ginaliszkų rasztų mes turime suvis
mažai.

Kas įstabiausia, kad net mus Ame-
rikos lietuviszki laikraszcziai nesuvis

nog tos lenko ir rusomanijos atsi-
kratė.

Literatura jug anglų ir vokieczių,
tarpe kurių mes gyvenime, yra daug
turtingesnė už slovėniszkasias, kodel
mes su joms teip menkai susipažinę?

Neszneku asz czion apie lenkiszkus
ir rusiszkus veikalus, kuriuose yra
apie mus raszyta, kurie mus tiesiog
apeina, bet apie veikalus abejutiszkos
įtalpos, tuos mes vercziaus imkime
isz angliszkos kalbos — daugiaus
bus yvairumo ir daug geriaus pritiks
mums, Amerikos lietuviams.

Focht'o Bilius.

Fochtas priesz du metu įneszė į
Pensylvanijos legislaturą bilių, kad
visus svetimtauczius, neturinczius
antrų popierų, t. y. nēsanczius ukē-
sais szios žemės, nepriimti į publisz-
kas valstijos (stėto) institucijas, kaip
tai į szpitoles, į namus, kuriuose tel-
pa turintieje sumiszimą proto, na-
mus siratų ir t. p.

Fochto bilius perėjo ir jau pastojo
tiesa. Tokiu budu, kaip angliszki

laikraszcziai apskaito, į 20.000 varg-
szų žmonių prastos prieglaudos. Už-
laikymas tokio skaitliaus reikalau-
janczių pagelbos kasztavę Pennsylv-
vanijai į pusanthro milijono kas met.
Kasztau, nekaszttau, bet kur dabartės
tie nelainingieje dings? — vis tai
mat priesz „foreinerius“ ir vis Penn-
sylvanijoje, nes czion ateivių daugiau-
siai yra.

Sumažėjimas Emigracijos.

Isz Washingtono pareina žinios,
kad pradedant nog 1882 metų, kada
rėdas priežiurą emigracijos paėme po
savo globa, da niekad, nē vieną me-

tą į Suvienytas Valstijas neatkeliavo
teip mažai emigrantų, kaip szimet.

Viso szimet atvykę 280.823 immi-
grantai, ant 112.435 mažiaus nei per-

nai per tą pat laiką. Tuom tarpu, mažėjo isz visų krasztų: isz Italijos, kad metuose 1882 skaitlius imigran- Austrijos, Vokietijos, isz Lenkijos ir tų siekē net 788.992. Emigracija su- isz Lietuvos.

Balsai isz Tevynes.

Mintaujos mokiĳiniai.

Isz Mintaujos pareina žinia, kad ningai. Nekurie vaikinai, ką buvo ant nukentėjusių gimnazistų lietuvių turėję trauktis isz Mintaujos gimnazijos, dabar jau sugryžo isz Petrapilės isz visokių pusių prisiūsta keli szimtai jos, dabar jau sugryžo isz Petrapilės rubl. Reikia pridēt, kad vaikams per- pabaigę tenai laimingai gimnazijos galėjus, tasai atsitikimas pasibengē mokslą. Taigi mūsų obrusitelius Ti- iszvarymu isz gimnazijos kokios 10 chomirovas nē savo piktumo negavo, vaikinų, kuriems ir iszdalyta tie pi- kaip priguli, nuvaryt. *Trumputis.*

Lietuviai Afrikoj.

Lenkiszkas laikrasztis, „Gazeta Geograficzna“, patalpino korespon- denciją isz Trasvaaliaus, pietinėj Afri- koj. Korespondentas raszo apie didelį vargą atkakusių lietuvių. Sako, kad lietuviai yra paprasti darbinĳkai, amatnĳkų beveik nēsą. Negalēdami iszkeliavo į Braziliją, į Pietinę Ame- rasti darbo, daugelis jų sugryžo at- rika.

Korespondencijos isz Anglijos.

Glasgovas.

Londono 1896 m. buvo įsteigta važiavus kn. Przybylskiui tasai ža- lietuvių draugystē po užtary- dinys kn. Lecherto pasiliko neiszpil- mu „Szv. P. Marijos ir Szv. Kazi- dytas.

• Kada prezidentas draugystēs „Vie- nybēs“ p. A. Petkeviczia užklausē kn. Lecherto, kodēl jis nesirupina parkviesti lietuviszką kunĳgą, tas at- sakē, kad jo bažnyczioj lietuviszkas kunĳgas nereikalingas esās, nēs spa- viedoties lietuviai gali ir lenkiszikai.

Neužilgio iszvažiavus kn. Przybyls- kiui atkeliavo į Londoną kn. Liudvi- kas Vaitis, isz Gardino gubernijos, duszia ir kunu lietuvys, bet lietuvisz- kai nemokantis. Vienog nekuri lai-

ką pagyvenęs tarp lietuvių pramoko lietuviszkai ir laikė lietuvių pusę.

Kn. Lechertui tai nepatiko ir jisai išszginė kn. Vaitį, neduodamas jam nė miszių laikyti.

Draugystės „Vienybės“ iszrinktie- jie buvo net pas Londono kardinolą praszyti lietuviszko kunigo. Tasai prizadėjo iszpildyti jų praszymą. Bet

kn. Lechert'as vis nenustoja lietuvius tramdęs.

Anglijoj, pradedant lietuviams krutėti, pradedant tverti draugystes ir parapijas, atsikartoja su lenkais lygiai ta pat istorija, ką ir Amerikoj. Na ar ne? Atsikartos da ji nesyki ir paczioj Lietuvoj.

A. P. (isz Uk.)

Lietuviszka kronika.

§ Lietuvoj szį-met buvo daug vėt- rų. Daugelije vietų javus iszmoszė ledai, kitur vėl per lytų rugiai sudy- go rikėse.

§ Koszciuszkos, lietuvio, garsaus vado, szirdį lenkai perneszė į Raper- svill'ių, Szveicarijoj, į savo tautisz- kus namus — szirdžia lenkų tautos yra lietuvis.

§ Rusiszki laikraszcziai kalba apie įvedimą Lenkų Karalystėj (su tuom ir Suvalkų gubernijoj) teip vadina- mų „zemstvy“, kurios duotu žmo- nėms sziokią tokią patvaldystę. „Zemstvas“ ketina teipgi įvesti ir Zemaitijoj.

§ Raseiniuose, ant praszyto dvar- ponio Fisherio, maskoliszkoji valdzia sutikusi parengti žemdarbystės mok- slainę. Miestas duos ant to po 300 rb. kas met nog savęs.

§ Rygoj į miesto rodą, teip lygiai kaip Kaune ir Vilniuj, szįmet iszrin- ko, sulyginant su kitais metais, labai mažai maskolių, tik du, kiti iszrink- ti lietuviai ir vokiecziai.

§ Kaune kog 7 iki 11 d. Rugsėjo szių metų atsiliks sodaunįkystės pa- roda. Pažiurėsime — sako „Lietu- va“ — ar tarp mus ukinų pakilo

kiek sodaunįkystė, ar da jie vis augi- na senoviszkus, rugszcius obuolius, kurių negalima įkasti.

§ Rusiszki laikraszcziai, kaip ve „Sviet“ ir „Moskovskije Viedomos- ti“ dejuoja, kad Kaune, Vilniuj ir Rygoj į miesto rodą buvo teip mažai iszrinkta maskolių.

§ Tauragėj, Raseinių pavieta, uczi- telius — maskolius likos suareszta- votu už tai, ką savo mokslainės mer- gaites gėdino. Pas mus Amerikoj tokį tuoj ant pirmo stulpo pakartu!

§ Lietuvoj juo toliaus, juo tankiaus galima patėmyti kacapus, kurie atei- na į Lietuvą uždarbiauti. Valdžia maskolių juos tyczia proteguoja, ir kur gali, duoda jiems geresnius dar- bus. Lietuvos darbinįkai turi gerai apsižiurėti, kad nors prie privatiszkų darbų juos neprileisti.

§ Rusijos valdzia dabartės rengia įstatymus del darbinųkų ir darbo da- vėjų. Instatymai n'iszeisią ant darbi- nųkų labo.

§ Rytinėj Australijoj apsigyvenę ten lietuviai davę nulieti didelį gele- žinį vilką, ant atminties uždėjimo miesto Vilniaus, — pranesza lenkisz- ki Galicijos laikraszcziai.

§ Varszavoj ant Adomo Mickevycziaus paminklo jau likos suriakta 200000 rublių t. y. visi pinigai, kiek reikėjo.

§ Kauno gyventojai ketina praszyti Maskolių daldžios, kad daleistu pastatyti to poeto biustą ties Kaunu, teip vadinamame Mickevycziaus klonije, kur jis paraszė veikalą, po vardu Gražina.

§ Vīlniuje susitvērė komisija, kuri užsiims atnaujinimu senų lietuviszkų tvyrtinių: Gedimino Vilniuje, ir pusiau sugriuvusių tvirtynų Trakuose, Krevėj, Lydoje ir Medinīkuose.

§ Blaivystės Kuratorijos Lietuvoj nebusė įvestos, nes tam ēsas prieszingas maskolių szveutas sinodas – maskoliai mat nori, kad lietuviai girtuokliautu

§ Kn. A. Juszkevycziaus garsujį lietuviszkai-rusisz. -lenkiszką žodyną, numirus jo brolēnui, taiso į spaudą p. J. Jablonskis, žinomas mus tautietis. P. P. Kriaucziunas tepgi raszās lietuviszką žodyną.

§ Spring Valley, Ill. — kaip pranesza Lietuva — buvo paszventini-

mas naujai pastatytos lietuviszkos bažnyczios. Sena lietuviszkoji bažnytėlė, kurią lietuviai pastatė isz draugės su lenkais, teko lenkams. Tai naujas del lietuvių pamokslas, kad nebutu lenkų bernais.

§ „Garsas AmerikosLietuvių“ pradėjo iszdavinėti kas nedėl priedus, kurie iszeina paveizdoj knīguczių, po vardu „Lietuviszkas knīgynas“, talpinasi jame apysakos ir szeip moksliszki rasztai.

§ „Lietuva“ nog 35 No. teipgi pradėjo duoti priedus angliszkoj kalboj, kad lietuviai galētu nors sziek tiek prie angliszko kalbos priprasti. Priedai tie yra su paveikslais.

§ Pittstone 25 d. Liepos užsidėjo nauja draugystė — blaivystės.

§ Boston, Mass. Balius darytas ant naudos emigrantų namo atneszė gryno pelno 68 dol. su centais. Pinigai liekasi kasoje draug. kun. Viltauto, lig pereikalavimui. Draugystė atliko gerą darbą, už ką užsi-pelnė pagyrimą darbsztume ant tautiszkos dirvos.

Kratos ir aresztai Lietuvoj.

§ Kn. V. Dargis, vikaras Alytaus parapijos už platinimą lietuviszkų knīgų suimtas ir iszsiųstas ant trijų metų į gilią Maskoliją „ant poselenijos“.

§ Jonas Czėsna isz Meszkuczių, neseniai pargryžęs su savo dėde isz Siberijos, kur jieszkojo laimės, teipgi likos suimtas už lietuviszką propagandą.

§ Andrius Matulaitis, suimtas kartu su dviem savo broliais, apie ką jau praeitame No. raszėme, buvo parveztas net nog Kauko arba Kaukazo. —

§ Kn. Arnastauckas, Marijampolės vikaras, pas kurį žandarai rado vieną ar kelis szių metų kalendorius, kurs vienog po kaucija buvo paleistas, paskutiniame laike likos naujai suimtas ir pasodintas Kalvarijoje.

Sėdi jau teipgi ir užveizdėtojas Marijampolės ukinikų krautuvės p. Vitkauckas.

§ Jonas Kriaucziunas suimtas ir patupditas už kokius ten prasikaltimus, papildintus darbavimuose del lietuvisztės praėjusiam laike.

§ Kaune suimti už lietuvisztę keli

kunigai. Artymesnių žinių da truksta.

§ Naumiestije, per atlaidus szv. Kryžiaus, kad buvo krata pas Ant. Baltruszaitį (žiurėk No. 7 Tėv.), žandarai krėtė teipgi ir pas kitą ubagėlį Joną Dubinską, — jieszkojo vis laikraszezių ir knygų.

§ Vilkaviskije buvo krata pas Juozą Sztrimaitį, kurpių. Darė krata ne Kalvarijos, bet Marijampolės žandarų naczelnikas. Rado keletą knygų paslėpta kluone, sziaudų kulyje. Keno buvo tos knygos, nežinia. Regimai buvo užskūsta.

§ Szelminose, Vilk. pav., buvo krata pas Krisziuniutes ir pas Grajaucką, rado žandarai daug visokių apsenusių knygų, bet, sako, anų neėmė. Jieszkojo visur: pastogėse, palėpėse, net žemę daigtais kasė.

§ Mokoluose, ties Mariampole, ir aplinkinėse kratos buvo darytos keliose vietose. Zmonės apseina su knygoms ir laikraszeziais atsargiaus — niekur nieko nerado.

§ Gegužio mėnesij isz viso Suvalkų rėdyboj buvę kratų į 40. Marijampolėj pasirodė esą per mažai žandarų, tai virszinikas Vonseckis da 6 parsikvietė. Vice prokuratorius sudo dalykais per kratas neturi laiko užsiiminėti ir į sudą paskirtas kitas vice prokuratorius. Marijampolėj žandarai jau teip isidrasino, kad nuėję ant szventoriaus vyrams ir moterims isz rankų maldakniges traukia.

§ Kauno gub. paskutiniame laike apie kratas ir aresztus pranesza: Petras Szutas, Novoaleks. pavieta, sėdėjo Dinaburgo kalinij. Prova da nepasibaigė.

§ Geiducziuose, Telszių pavieta, pas Pocių rasta du kalendoriu. Pociaus

piemenuks sakė priesz asesorių, kad juos radęs ant kelio. Asesorius laikė vaiką kalėjime, baugino, kad sukapos szoble, iszėmęs rodė revolverį ir sakė, kad nuszaus (barbarai!), bet nieko kito ni'szkvoszes Pocių paleido.

§ Nevosioj, Telszių pavieta, buvo krata pas Ferd. Valantiną ir Joną Daržinskį; Girszniuose, pas Kaz. Maskaucką; Krakese pas Pr. Zubą; pas Leoną Gadeckį Nevotiuose; pas Kaz. Ramanaucką Mosedije — tankiausiai nieko nerunda, nes žmonės moka rasztus ir laikraszezius poka-voti.

§ Skuoduose, Telszių pav., buvo krata pas dailydę Dubinskį, pas kurį radę Apzvalgą, Tėvynės Sargą ir poros metų kalendorius. Paėmę 25 rb. kaucijos patį Dubinskį paleido, palikę po policijos priežiura.

Sztai ką raszo apie kratas į „Tėvynės“ rėdystę vienas lietuvis:

Valdžia baisiai užsipuolė naikinti lietuvis Suvalkų ir Kauno rėdybose: žandarų vyriausybė pasakiusi, jog nenurimsianti, iki nors viens lietuvis pasiliks Lietuvoje neiszgabentas į Sibyrį.

Kauno, Kalvarijos ir Seinų kalėjimuose sėdi jau keliasdeszimts (bent per 30) lietuvių, terp kurių keletas kunygų, klierikų ir szeip inteligencijos.

Bet to valdžiai nepakanka ir ji sznipinėja apie daugelį kitų, atkasdama isz senesniųjų da metų visokias žinias, kas raszydavo kokius straipsnius, kur juos atspaudinta ir kas platino knygas ir laikraszezius. Kas isz to viso ermyderio iszeis, Dievas tik žino! Vienog neabejotina, jogei iszeis daug blogo, nes, kaip pasirodo, valdžia tu-

ri savo agentą Tilžėje, o priegtam anasai garsingasis Volter'is, prisiszni- pinėjęs po Lietuvą visokių žinių, dabar duoda pasinaudoti iš jų slap- cziajai palicijai. O kad tai butu tie- sa, ką užmėtinėja lietuviams! Bet nesvietiškai daug pramano ir vos n'iszranda tai, jog lietuvei davę pra- džia anarchismui! Kad butu kaip, tai paraszycziau ir daugiau, tada plaukai ant galvos pasisziausztu!

Sziame terrorizmo laike kiekvie- nas nesziojantis lietuviszką pravardę, drebėdamas kasnakt laukia besibel- dziant į duris žandarus ir prokura- torių.

Tik, Dieve saugok, negarsink szitų pravardžių laikrasztije, nės valdžia gauna visus laikraszczius ir paminė- jimas vardų gal da užkenkti.

— o —

Lietuviai, ar szios žinios jus ne- grandina, ar jusų szirdis neuždega, idant mylėtumete savo nelaimingą, varginamą tėvynę — Lietuvą? Ar neiszmokina jos mus visų, kad labjaus už viską turime neapkęsti tironų, musų Lietuvos broliai, o užmokės p- slogintojų musų tautos, kad turime

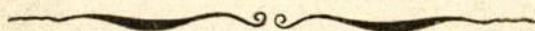
dėti aukas (apieras) ant labo ir apgy- nimo tėvynės.

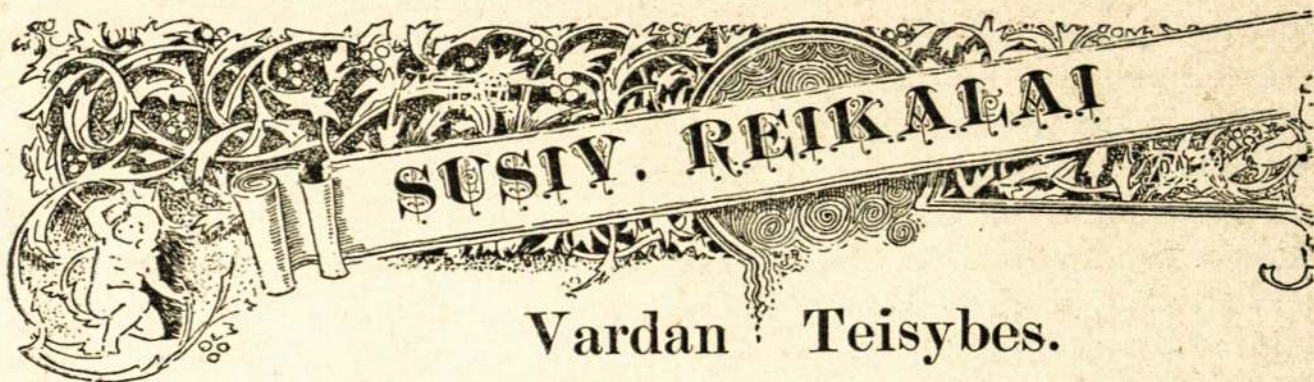
„Negarsinkite tik, sako, pravardžių anų vyrų, kurie yra suaresztavoti, laikraszcziuose“.... teip jie, varg- szai, bijos maskolių, kad tironystes jų net užslėpti norētu!

Bet kur mes negarsinsime! — tegul visi lietuviai žino, kaip maskolių valdžia yra del jų gera ir teisinga. Szitie atsitikimai atidarys lietuviams akis ir prikels tuos lietuvius, kurie da lig sziol snaudė.

Kur mes negarsinsime! — jug jau ir svetimtautiszki laikraszcziai apie tai raszo, tegul visas svietas žino, kas Lietuvoj darosi.

Broliai-lietuviai, dirbkime, kiek kuris įgalime del savo brolių, nes mes, czion Amerikoj gyveną, galime birbti; mus rankos nesurisztos. Au- kaukime ant tautiszky reikalų savo spēkas (syłas) ir pinigus, kad laik- raszczius ir knigas į Lietuvą galētu- me siųsti už dyką — už kiekvieną skatiką, už kiekvieną paraszytą del brolių labo eilutę, atidėkavos mums musų Lietuvos broliai, o užmokės p- Dievas.

Vardan Teisybes.

Ant užmėtinėjimų.

Pastarame laike „Susivienijimas“ pradėjo užimti lietuviszką visuomenę. Laikraszcziuose tankiai pasirodo kritikos (nors nevisai rimtos!), apsvarstimai... Geras tai del Susiv. ženklas. Mes isz to džiaugiamės. Viens tik dalykas, kurs mus nelinkmina, yra tai, kad „kritikieriai“ Susivienijime tankiai mato „nebutus“ daigtus.

Padėkime „Lietuva“ No. 32 raszo apie Susiv. teip, lyg rodos ano suvis nepažytu: „padarykite, girdi, Susiv. įrėdne grynai tautiszka, nesikiszkite į dalykus sąžinės ir pavelykite visiems be skyriaus, iszvien dirbti ant tautiszkos dirvos“....

Ant ko mes, matai, ir varomės, — kad nesikiszti į dalykus sąžinės, nekelti jokių, nevat mažiausių, vaidų ir užsiimti vien tik tautiszkais dalykais. Argi „Lietuva“ da lig sziol to nemato, kad Susiv. vengia visokių partijalizkumų? Tegul „Lietuva“ parodo nors vienui vieną faktą, per kurį tas Susiv. partijalizkumas apsireiszkė, kame tie „kitokie mieriai“ pasirodė?

Gal pasirodė tame, kad pernai, už privatiszkai suđėtas aukas iszleido Susivien. knįgą „Padėjimas lietuvių tautos rusų viszpatystėj“? — apie kurią (nota bene) pati „Lietuva“ uztylėjo? Gal tame, kad paskyrė

konkursą del paraszymo lietuviszkos gramatikos? Gal, kad paaukavo 100 dol. ant emigrantų namo ir renka ant to aukas? Gal, kad apie emigrantų namą pirma už „Lietuvą“ pradėjo rupintis? Gal, pagalios, pasirodė tas partijalizkumas tame, kad Susiv. iszdavė savo organą, kurs į jokius barnius nesikisza?....

Aa, kad „Tėvynė“ spaudinasi Garso spaustuvėj? — bet spaustuvės visos turėjo vienokią progą, Susivien. iszleisdamas organą ir konstituciją, pagarsino apie tai visoms spaustuvėms, o kuri apsemė už pigiaus, ta spaudino*). Kitą met spaustuvės turės naują „czens“.

Kitaip partijalizkumo apsisaugoti mes nemokame, tegul „Lietuva“ mus pamokina.

Reikia — girdi — visus į savo ailes priimti... Tegul tik raszėjas ano „Lietuvos“ apie Susiv. straipsnio atsiszaukia, kad ir su koku 100 sveikų, rimtų vyrų, nereik nē į Centr. Kom., tik į vietinę kuopą, matys, kad nebus atmestas!

D r a u g a s.

*) Žiurėk, pereitų metų „Tėvynė“.

Kokiū yra Susivienijimas?

Susiv. sąnarys atsakydamas per Garsą ant augszcziaus minėto „Lietuvos“ straipsnio, teip raszo apie Susivienijimą.

Mus Susiv. visai nepriguli nog tikėjimo ir netiktai pats į tikėjimiskus reikalus nesikisza, bet da ir kitus nog to apsaugoja. Susivienijimas p o z i t y v i s z k a i darbuojasi ant tautiszkos dirvos. Ir jeigu norėtu kada kas sutverti kitą Susivienijimą, tai tas galėtu buti tiktai arba ultra —

katalikiszkas Susivienijimas, arba prieszingas tikėjimui. Bet nē vienas neturētų ateities del lengvai suprantamų priežasczių. Kaip užsidarymas angsztame ratelyje manymų, teip ir negacija užmusza gyvastį. Buvo jūkgi kitas susivienijimas — Mokslo Draugystē, bet kadangi rēmēsi ant negacijos, numirē, numirē taip gēdingai, kad barbar buvusiejie jos sąnariai nenori prisipažiti, kad kadaisiai prie jos prigulėjo.

Kurs lietuvių Susivienijimas?

Vienas lietuvis man ve ką pasakojo.

Girdėjau — sako — asz apie lietuvių Susivienijimą, kad tas posmert duoda pagelbą naszlei ir siratoms ir kad mokestis į jį yra suvis menka, teip kad kiekvienas gali lengvai prigulėti, — žadėjau prisiraszyti, bet nežinojau prie ko kreiptis.

Vieną kart teko man kalbėti su tulu lietuviu, tiesa lenkberniu, bet jis skaitē kokias ten gazietas, asz misliau, kad jis iszmingingas žmogus, taigi ir klausiu jo.

— Ar tu, sakau, brolau nežinai, kur galima prisiraszyti prie „lietuvių Susivienijimo?“

— Kur nežinosiu, — atsakē jis man ir kaip ims pasakoti apie visokias „to“ Susivien. geradējystes... Posmertinēs — girdi — moka tiek ir tiek, gazietą duoda placzią ir didelę, o tik už 5 centus ant nedēlios ir tt. ir tt., atiek tik ant mitingo ir prisiraszyk.

Ateinantį nedēldienį nusivedē jis manę ant mitingo. Klausau, szneka visi lenkiszka. Gal, misliu, teip reikia!... Klausia manes kiek turiu metų....

— Skolki ciebe lat? — sako.

Asz pasakiau, kad 30, tai jie man liepē užmokėti 13 dol. ir 50 centų isiraszymo.

Laukiu gazietos... Atsiuntē man mano bicziulis ir gazietą, bet kaip asz nusistebejau: žiurau isztempēs akis ir nesuimu nē vieno žodžio...

Ateinantį mėnesį man liepē vėl užmokėti 2.25 centus, treczią mėnesį vėl du doleriu su virszum, ketvirtą jau netoli trijų dorelių... na, misliu, ir su jus „lietuviszku“ Susivienijimu?!

Ir pamecziau mokējēs. Norėjau da atgauti savo pinigūs, bet kur tau? — dingo. Paskui tik dasižinojau, kad tai nebuvo lietuviszkas Susivienijimas, o tik lenkiszkas Związkas.

Matai lenkberniai, kad lietuvius prie Związko pritraukti, nesisarmati- ja jį vadinti „lietuvių Susivienijimu“!

Lietuviai turi savo Susivienijimą, geresnį už Związka!

S v e t y s.

Pasargos:

Kas da reikalaus konstitucijų, kreipkitēs pas Susiv. sekretorių.

§ Atspaudinome konstitucijų 4000. Kasztavo \$63.75 c. Spaudinosi spaus-
tuvėj Garso. Buvo ant mus užkvie-
timo atsiszaukę dvi spaustuvės: Vie-
nybė ir Garsas. Daveme tai, kuri
spaudino pigiaus.

§ Keletas brolių atsiszaukė, kad
jiems prisiųsti Tėvynę ant pažiūrėji-
mo, tada jie gal aną prenumeruosią.
Visur Amerikoj didesnėse lietuvisz-
kose kolonijose yra Susiv. kuopos,
ten, pas Susiv. sąnarius galite aną
pamatyti. Mes Tėvynę siųsime tik
į vietas tolymas, kur da Susiv. iki
sziol yra menkai žinomas.

§ Garsas straipsnije „Argi Susi-
vienijimas neauga“ teisingai parodo,
kad pernai laike seimo buvo tik į
800 pilnų sąnarių, kadangi szimet
tikrai mokanczių yra per 11 szimty.

Tą pat da geriaus parodo Susivie
nijimo kasa.

§ Northamptono ir Athol Susiv.
kuopos praszo, kad Seimas butų

„nors syk“ jų kraszte Waterburij
arba Bostone. Pareis kaleina ir ant
jų. Bet tegul pamena, kad pernai
todvi kuopos turėjo seimą areziaus
neigu kuopos Pennsylvanijos, o be-
veik ir szimet turi teippat.

§ Sziuomi atsiliepiame į visas kuo-
pas ir draugystes, kurios jau iszdali-
no tikietus, su kurių pagelba renka-
me aukas ant emigrantų reikalų,
tegul pinigų siunczia į Susivienijimo
kasa, o likusius tikietus (jeigu kokie
liko) tegul prisiunczia Susivienijimo
sekretoriui. Kurie nenori siųsti į
dvi vietas, gali viską nusiųsti pas
kasierių.

Kiek pinigų kuri kuopa surinko,
mes garsinsime per Tėvynę.

Jeigu tikietai nebus prisiųti atgal,
tai ženklins, kad kuopa juos iszpar-
davė ir mes reikalausime pinigų.

§ Rinkkite delegatus ant XII Sei-
mo, kurs atsiliks 19 ir 20 d. Spalinio,
Philadelphioj.

Stovis kasos.

Aug. 1	Hazleton, kp:	5.00	„ 2	Pittston, kp:	50
„ „	Wilkes-Barre, kp:	13.80			_____
„ „	Pittston, kp:	20.50			\$94.20
„ 10	Boston, Mas kp:	2.00		Perneszta suma:	3244.44
„ „	Plymouth, dr. Vol.	2.00			_____
„ „	Philada, kp:	22.50			\$3338.64
„ „	Brooklyn, kp:	1.00			
„ 16	Philada, kp:	2.50	D. 1 Sep.	Garso spaustuvei už at-	
„ 16	Wilkes-Barre kp:	2.50		spaudinimą trijų paskuti-	
„ 16	Wilkes-Barre kp:	3.90		nių No. Tėvynės: 7, 8 ir 9	
„ 16	Minersville kp:	1.00		po 43 dol. ir 25 c. už kiek-	
„ 20	Pittsburgh kp:	2.00		vieną viso	12975
„ 20	Richmond kp:	3.00			\$333864
„ 15	Cleveland, O. kp:	2.50			_____
Sept. 2	Brooklyn, kp:	3.00		Kasoj lieka:	\$3208.89
„ 2	Baltimore, Md. kp:	6.50		J. Miliauckas kasierius.	

Naujai prisirasę nog 1 Liepos iki
1 Rugpjucio.

Kp. No. 32	1 Ant. Rauduvia
„ „ 14	1 Jonas Bikinas
„ „ 10	1 Jule Kimutiene
„ „ „	2 Jonas Dedonis
„ „ „	3 Ona Garpsztaitiene
„ „ „	4 Anst. Grinaicia
„ „ „	5 Mon. Macziulicia
„ „ „	6 Ona Mickeviciute
„ „ 13	1 Ant. Liepinaitiene
„ „ „	2 Ona Szminevicziene
„ „ 37	1 Mik. Gagzniene
„ „ 31	1 Kont Szukiene
„ „ 30	1 Mar. Navickas
„ „ 38	1 Juozas Venckevicius
„ „ „	2 Mar. Venckeviciene
„ „ 15	1 Kaz. Radaviczia
„ „ „	2 Pr. Sarafinaviczia
„ „ 22	1 Pr. Klimaviczia
„ „ 20	1 Pau. Dulbis
„ „ 34	1 Mot. Alenskas
„ „ „	2 Mag. Alenskiene
„ „ „	3 St. Jankauckas
„ „ „	4 Tad. Kubilskis
„ „ „	5 Vik. Kubilskiene
„ „ „	6 Pr. Rimkevicia
„ „ „	7 Jon. Žvairaitis
„ „ 40	1 And. Pecziulis
„ „ „	2 Ona Pecziuliene
„ „ „	3 Pet. Pecziulis
„ „ „	4 Pet. Lukoszeviczia
„ „ „	5 Mor. Lukoszevicziene
„ „ „	6 Mag. Andrusziene
„ „ 11	1 Ant. Astaszauskiene
„ „ „	2 Vin. Keneusis
„ „ „	3 Ona Nevuliene
„ „ 43	1 Kaz. Macziunas
„ „ „	2 Juozas Sviezauskas

PERSIKELE.

Nuo kp. 17, 1 Kun. A. Kaupas
prie kp. 30

Nuo kp. 17, 1 Paulius Kupstas
prie kp. 11

Nuo kp. 6, 1 M. Motiejunas
2 A. Motiejuniene
prie kp. 28

Inneszimai.

5. Idant praplatint Susivien. ir iszrodyti jo naudą tarpe tų brolių, kurie laikraszczių neskaity, butu gerai, kad szimet Seimas paskirtu nors menką dalelę pinigų ant „organizatorių“, kurie gyvu žodžiu žmones prie Susiv. kalbintu. Organizatorius tokius, žmones atsakanczius, galētu iszrinkti Central. Komitetas, ne daugiau, kaip po vieną kiekviename counte, kur gyvena lietuviai. Mokētus jiems kelio kasztai ir dienos mokestis. Amerikoj net rimcziausios įrėdnės turi tokius organizatorius.

Kaz. Draugelis, Minersvilles kp.

6. Idant virszinikai Centraliszko Komiteto, kaip ve: prezidentas, sekretorius ir kasierius, kurie ir prie Susivien. gali turēt užtektinai darbo. neužimtu urėdų kitose tautisziose arba darbinikisziose organizacijose su skriauda reikalų Susivienijimo.

Kaz. Draugelis.

Nekroliogija.

S z a l t u p i s A n t a n a s, sąnarys Elisabeth-Port, N. J. kuopos, senas 45 m. pasimirė 14 d. Gegužės mėnesio szv. m. Posmertinė iszsiųstu ant vardo Kn. B. Žinziaus.

K v i e t k a u c k a s P r a n a s, sąnarys dr. szv. Juozapo, Philada, Pa. 28 m. senas, pasimirė 1 d. Lie-

pos sz. m. Posmertinė išsiųsta ant rankų Kn. Kaulakio, vietinio klebono.

Deltuvienė Agota, sanarys Wilkes-Barre, Pa. kuopos, prisirasziusi prie Susiv. 17 d. Rugsėjo, 1893 m., pasimirė 16 d. Kovo 1897m.

Biblijografija.

Žentas del parodos.
Komedija
1 akte.

Lenkiskai paraszė J. Blizinskis. Lietuviszkai vertė Selimas 1897. Spaustuvėje „Garso Amerikos Lietuvių“ Shenandoah, Pa.

Yra tai viena iš geriausių komedijų lenkiskoj raszlevoj. Musų lietuviszkos draugystės parengianczios teatrus gal but dėkingos „Garsui“ už perspaudinimą jiems geros komedijos. Dramatiszkų veikalų mes turime mažai, rasztai gi originaliszkų dramatų parupintojų, pagal savo literatiszką vertę, stovi žemiaus kritikos. Tinkanczios ant parodymo ir yra isztikro tikt vertos komedijos, kaip antai: Dobrzanskio, Aukso verszis, dabar „Garso“ iszleista: Žentas del parodos ir Asnyko dramatas, Keistutis. Tai ir viskas, ką turime musų teatrams tinkanczio.

Antanukas. Apysaka B. Pruso. Isz lenkiskko vertė Selimas. Moygio

ir kun. Pabrėžos laiszkai pas Daukanta. 1897. Spaustuvėje „Garso Amerikos Lietuvių“ Shenandoah, Pa.

Antanukas yra tai viena iš geriausių apysakaiczių garsaus lenkiskko raszėjo, Pruso. Jo rasztai noriai yra ne vien lenkų skaitomi; dalis jų versta į maskoliszką ir į vokiszką kalbą. P. Selimo lietuviszkas vertimas yra ne bjaurus. Moygio ir kun. Pabrėžos rasztai didelę turi vertę del istorijos musų raszlevos ir kaipo medega Daukanto bijografijai.

Lietuviszkos Kanklės (Perspaudyta isz „Garso Amerikos Lietuvių“) 1897. Spaustuvėje „Garso Amerikos Lietuvių“. Shenandoah, Pa.

Yia tai teip sau straipsnelis, be pretenzijos paraszytas apie senovės musų muzikaliszką instrumentą kankles. Straipsnelis matomai raszytas ne muzikaliszkko raszėjo, kadangi jis apraszo kaip iszrodo jo matytos kanklės, o apleidžia suvis jų muzikaliszką pusę, kuri yra kur kas svarbesnė, negu patsai Kanklių povyzdis.

„Garsas Amerikos Lietuvių“ likosi padidintas. Tasai laikrasztis duoda dabar priedą, po vardu „Lietuviszkas knygynas“. Knigyne tilps pasakaitės ir moksliszki straipsniai. „Garso“ abonantai gauna jį dykai; iszsiraszant gi skyrium jis kasztuoja ant metų po 70 centų.

„Lietuva“ pradėjo davinėti savo kalinga. Angliszkas priedas yra to-
 abonentams priedą angliszkoj kalboj, kio jau pat didumo, kaip kad ir pati
 idant to laikraszcio skaitytojai galē „Lietuva“. Visi abonentai gauna ir
 tu greicziaus pramokti angliszkai, angliszką priedą be jokio primokēji-
 kuri tai kalba gyvenantiems Ame- mo, dykai.
 rikoj lietuviams yra neatbutinai rei-

Skaitlius sanarių. *)

Kuopos ar Dr. N	Senų Sanarių	Naujų nog 1897	Suspen- duotų.	Kuopos ar Dr. N	Senų Sanarių	Naujų nog 1897	Suspen- duotų.
1	—	—	—	35	23	—	2
2	68	—	3	36	8	—	2
3	32	3	—	37	5	1	—
4	29	1	8	38	31	5	6
5	4	—	1	39	14	—	—
6	42	1	14	40	10	6	1
7	31	3	21	41	8	—	2
8	—	—	—	42	5	—	—
9	74	4	1	43	67	2	7
10	30	7	7	44	—	—	—
11	40	3	1	45	15	—	2
12	29	1	7	46	19	—	1
13	25	4	23	47	—	—	—
14	35	1	2	48	12	—	1
15	13	4	5	49	2	—	3
16	9	3	1	50	10	4	1
17	35	1	4	51	12	—	1
18	7	—	1	52	17	1	1
19	14	2	1	53	3	1	—
20	57	4	1	54	—	—	—
21	25	1	—	55	—	—	—
22	10	3	—	56	13	—	—
23	8	—	—	57	3	—	1
24	—	—	—	58	4	4	—
27	—	—	—	59	—	3	—
28	24	—	2	60	—	8	—
29	3	—	—				
30	20	1	2				
31	33	3	13		1030	91	155
32	31	1	3		91		
33	15	—	2				
34	6	5	1		1121		

J. Kazakevyczia,
 Susiv. sekr.

*) PASARGOS. 1) Sąnariai kurie iszbuve prie „Susiv.“ per 6 menesius
 likos priskirti prie sąnarių pilnų. 2) Sąnariai kurie apart metin. 97 m.
 daugiau nieko nēr mokēję tie visi likos isz Susiv. knigu iszbraukti; 3)
 Sąnariai prisiraszę 97 m. bet kurie iszbuvo per 5 men. o daugiau nieko
 nēra mokēję apart prisiraszimo tie visi likos suspenduoti.

Svarbi zinia del lietuviszku vertelgu (biznieriū).

Tevyne, Susivienijimo organas, turi daugiaus skaitytoju nei kiti lietuviszki laik-raszcziai.

Kas garsina joje savo bizni, padaro savo draugais visus keliolika szimtu Susivienijimo sanariu. Keli doleriai uz apgarsinima Tevyneje in trumpa laika atnesz garsinancziam savo bizni vertelgai deszimtis ir szimtus. Nepamirszkite, jog garsidami savo reikala bizni Tevyneje darote nauda ir lietuvystei: pririame-te Susivienijima ir prisidedate prie pagerinimo lietuviszkos raszliavos.

Preke apgarsinimu Tevyneje patalpinta ant arntro puslapio.

APGARSINIMAI.

⇒ P A S ⇐

J. Miliaucka

308 W. Centre street. Mahanoy City, Pa.

galima pirkti kuopigiausiai laivakortes geriausiu szipu vaziuot. Prieg-tam leidzdia piningus tiesiog in Lietuvą, Rusiją, Lenkiją ir visas kitas Europos szalis. Teipgi laikau saliuną, kur kiekviens Lietuvis gaus gerą priēmimą ir rodą.

Susivienijimas turi del pardavimo sekancias knygas:

Krazių skerdyne, 77 puslapiai. Kalba apie tai, kaip maskoliai – kazokai iszpjovė aną met Krazių bažnyčioj katalikus lietuvius, užtat, kad nenorėjo duot sugriauti savo bažnyczios. Kiekvienas gauna dykai, tik turi prisiust už persiuntimą 5 c.

Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje. Knyga, kuri buvo siusta pernai pas carą. Ruiszkoj kalboj.

Prekė..... \$ 1,00

Budas senoves lietuviu ir zemaicziu.

Paraszyta S. Daukanto..... 50 c.

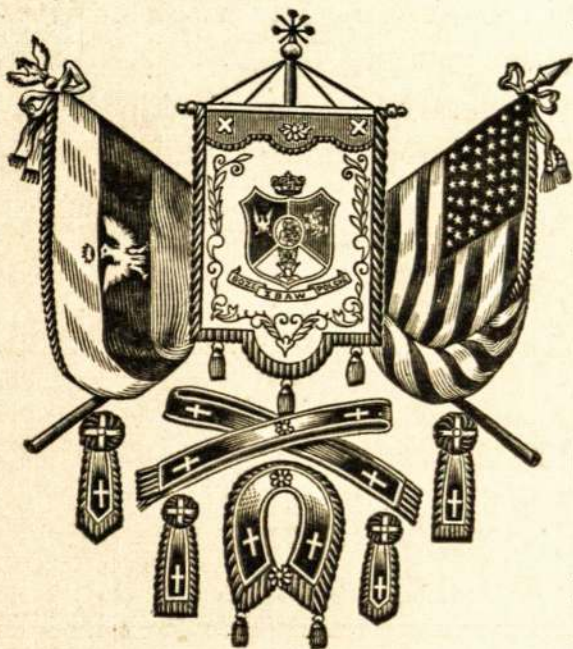
Istorija Europos..... 15 c.

Norint gauti tas knygas reikia kreiptis pas Susivienijimo knygiu kun. A. Burbą.

Jo adresas:

Rev. A. Burba

Plymouth, Luz. Co. Pa.

UŽ SAŽINISZKA IR PUIKU ISZDARBI, ANT PARODOS PO VARDU.

„Koscziuszkos“
Apturejau Sidabrimi Medalika.

W. SLOMINSKA,

679 Milwaukee Ave. CHICAGO, ILL.

Paduodu dėl žinios guodotinos kunigi-
jos ir visų Lietuviszkų draugysezių, kad
mano krautuvėje randasi szie daigtai:

Veliavos, Fuostos, Kvietkos, Zenklai ant krutines, Lazdos del Marszalku ir tt.

Parduodu ko pigiau.

Apsteliuotus daigtus padarau isz geriausios medegos ir puikiai, nes per 26 metus praktikos gana tame iszsilavinau.

Garsas Amerikos Lietuviu,

geriausias ir pigiausias lietuviszkas laikrasztis, talpina naujausias žinias isz viso svieto ir puikias istorijas; iszeina Szenadorije kas subata.

Kiekvienas GARSO skaitytojas gauna už dyką kitą nedėlinį laikrasztį.

„Lietuviszka Kningina“,

kurs talpina tik geresnes apysakas ir moksliszkus straipsnius.

„Lietuviszkas Kningynas“ ypatingai rupinasi ir duoda rodas, kaip uždėti lietuviszkas skaitinyczias.

Svarbiausi mūsų rasztinikiai raszo dėl GARSO ir LIET. KNINGYNO.

Abudu tie laikraszcziai kasztuoja tik 1 dol. 20c. ant metu; 60c. ant pusmeczio.

„Garso“ spaustuvėje spaudiname „Tēvynę“ ir visokius kitus drukoriszkus darbus už pigiausią prekę padarome.

Prie spaustuvės yra taiposgi didelė knygų krautuvė, kur visokių lietuviszkų knygų, maldaknigių ir siaip jau knygų kuopigiausiai galima nusi-pirkti.

Raszykite, — gausite kataliagą.

Norėdami atspaudyti kokią knigą, o kaszto neturėdami, paraszykite pas mus.

Adresas:

Garsas Publishing Co.

103-105 E. Ltoyd st.

Shenandorh, Pa.

Kiekvienai szejmynai iszpuola iszsiraszyti nedėlinį „Ryta“ aiskiausį ir pigiausį Amerikoje lietuviszką laikrasztį. Ant metų tiktai 1 doleris. Raszykite ir pinigus siųskite:

Rytas dolerio
Vertas

Rev. J. Žebriš John str.
Waterbury, Conn.